

Číslo 7/2007-2008

Ročník 33

TR
A
K
T
A
R
Y
S
T
A
N
T

Lovci a jejich kořist

Zajímavou a poučnou sondou do světa predátorů a jejich obětí byl pořad dvou přírodovědců, kteří naši školu navštívili v úterý **27. listopadu**. Kdo plně věnoval pozornost jejich vyprávění, promítaným snímkům i ukázce živých exotických tvorů (třeba štír nebo agama), odcházel spokojený a bohatší o řadu pozoruhodných informací. Věděli jste například, že...

... denně zmizí z naší planety jeden živočišný druh?

... ročně lidé zmasakrují až 100 milionů žraloků, a to třeba jen kvůli polévce z jejich ploutví?

... každý rok je zničeno nebo vážně narušeno 250 000 km² tropických pralesů (vykáceno 130 tisíc km²), o kterých se mluví jako o plících naší planety?

... mezi příznaky změny klimatu v důsledku ničení životního prostředí patří naměření dosud nejvyšší teploty - íránská poušť Lút, **70,7°C**?

[Přestože učebnice stále ještě udávají rekordní teplotu 57,8°C, naměřenou v libyjské Azízi (13.9.1922) a v San Louis Potosí v Mexiku (11.8.1933), byla tato hodnota překonána například v roce 2003, kdy v australském Queenslandu naměřili 69,3°C].

... odhozený igelitový pytlík se bude v přírodě rozkládat 1 000 let a PET láhev dokonce 5 000 let (nehovoříme o tzv. biologicky rozložitelných plastech)?

... pavoučí vlákno je mnohem pevnější než ocel stejného průměru?

... ve Střední a Jižní Americe žijí nejjedovatější obojživelníci na světě? Jde o pestrobarevné žabky pralesničky, o které si zdejší indiáni otírají hroty šípů. Tepelnou úpravou se účinky jedu v těle ulovené kořisti ruší.

... nejrychlejším suchozemským savcem je gepard, který dokáže vyvinout rychlost až 120 kilometrů za hodinu?

Hodinové povídání bylo poutavé a doufejme i přínosné pro většinu žáků. Určitě se budeme těšit na další podobné projekty.

28.11. - MEZINÁRODNÍ DEN NEKUPOVÁNÍ NIČEHO

Den nekupování ničeho („Buy Nothing Day“) byl vyhlášen kanadskou organizací Adbusters s cílem vyjádřit odpor proti neustálému tlaku na zvyšování konzumu. U zrodu této iniciativy stál Ted Dave - bývalý zaměstnanec reklamní agentury, který neodsuzoval nakupování jako takové, ale odmítal zbytečné konzumní plýtvání. Snad ani neočekával, že se Den nekupování ničeho postupně rozšíří do třiceti zemí světa.

Za pozornost jistě stojí, že nejvyšší počet hypermarketů, tedy obchodů s prodejní plochou přes 2 500 m², má ve střední Evropě v přepočtu na obyvatele právě Česká republika. Na jeden milion lidí připadá zhruba 20 těchto obchodů (na začátku roku 2007 jich fungovalo 215). Obří nákupní řetězce, v nichž dnes nakupuje téměř třetina zákazníků, používají k jejich získání a udržení celou škálu reklamních triků. Působí na zákazníky tak, aby nakupovali stále více a stále častěji, a to nezřídka i zboží, které vlastně ani nepotřebují.

Paradoxní je, že Den nekupování ničeho přichází v čase blížících se Vánoc, které se ve vrcholné fázi stávají „svátkem komerce“. Skromné dárky vyvážené láskou jsou vytlačovány drahými luxusními, avšak jaksí odlidštěnými produkty. Obchodní domy jsou přeplněné lidmi a většina hypermarketů prodlužuje otevírací dobu. Vánoce dostávají podobu honby po nákupech. Jak dalece se necháme ovlivnit, záleží jenom na nás.

OKRESNÍ KOLO VE FLORBALU – CHLAPCI

Rakovník 28.11.2007

SKUPINA A	3. ZŠ	1. ZŠ	ZŠ Mutějovice	ZŠ + MŠ JESENICE	Skóre	Body	Pořadí
3. ZŠ Rakovník	2	3 : 3	8 : 1	3 : 0	14 : 4	5	1.
1. ZŠ Rakovník	3 : 3	0	3 : 3	4 : 0	10 : 6	4	2.
ZŠ Mutějovice	1 : 8	3 : 3	0	6 : 2	10 : 13	3	3.
ZŠ + MŠ Jesenice	0 : 3	0 : 4	2 : 6	7	2 : 13	0	4.

CELKOVÉ POŘADÍ:

1. 3. ZŠ Rakovník, Okružní 2331, 26901 Rakovník
2. ZŠ Kolečovice, 270 02 Kolečovice 235
3. ZŠ Křivoklát, 270 23 Křivoklát 157

OKRESNÍ KOLO VE FLORBALU – DÍVKY

Rakovník 29.11.2007

SKUPINA C	3. ZŠ	2. ZŠ	ZŠ + MŠ JESENICE	ZŠ Šanov	Skóre	Body	Pořadí
3. ZŠ Rakovník	2	1 : 0	5 : 1	6 : 0	12 : 1	6	1.
2. ZŠ Rakovník	0 : 1	0	1 : 1	3 : 1	4 : 3	3	2.
ZŠ + MŠ Jesenice	1 : 5	1 : 1	0	5 : 1	7 : 7	3	3.
ZŠ Šanov	0 : 6	1 : 3	1 : 5	7	2 : 14	0	4.

CELKOVÉ POŘADÍ:

1. 1. ZŠ Rakovník, Martinovského 153, 26901 Rakovník
2. 3. ZŠ Rakovník, Okružní 2331, 26901 Rakovník
3. ZŠ Nové Strašecí, Komenského náměstí 209, 27101 Nové Strašecí

6.12. - DEN SVATÉHO MIKULÁŠE

Den svatého Mikuláše připadá na 6. prosince, ale v naší tradici se slaví v předvečer jeho svátku, tedy již 5. prosince. To je jistě zbytečné připomínat. Majestátný stařec s bílým plnovousem, pláštěm, biskupskou berlou a s čertem a andělem po boku navštěvuje rodiny a ptá se, zda děti v průběhu roku nezlobily. Ty hodné potom obdarovává, ty méně poslušné pak musí anděl chránit před dotěrným čertem. Kdo však byl svatý Mikuláš doopravdy?

O životě a skutcích tohoto světce existují rozsáhlé legendy. Uvádí se, že se narodil kolem roku 270 (podle jiných pramenů v letech 280 - 286) v pobřežním městě Patara v dnešním jižním Turecku. Rodiče byli bohatí, ale brzy zemřeli. Mikuláš, který zdědil veškerý majetek, však nemyslel jen na sebe, ale rozdával almužny chudým a nemocným. Povědomí o jeho štědrosti vychází mimo jiné z následující legendy. Podle ní žil v Pataře zchudlý šlechtic, který měl tři dcery. Kvůli nesplaceným dluhům se dostal do těžké životní situace, kterou mohl vyřešit jen prodejem svých dcer do nevěstince. Když se o tom dozvěděl Mikuláš, vrazil otevřeným oknem do ložnice dívek tři noci za sebou peníze. Těmi pak otec nejen splatil své dluhy, ale ještě mu zbylo na věno pro všechny tři dcery.

Mikuláš netoužil po vděku. Aby se vyhnul chvále, odešel do Palestiny - místa života Ježíše Krista. Když se po čase (někdy kolem roku 300) vracel domů, zastavil se ve městě Myra¹ na jihozápadním pobřeží Turecka. Zde právě probíhal biskupský sněm a rozhodovalo se, kdo se stane novým biskupem. Protože se dlouho nemohli shodnout na konkrétním kandidátovi, stanovili podmínku, že kdo z kandidátů vstoupí druhého dne první do kostela, stane se biskupem. A této cti se dostalo právě mladému Mikulášovi.

Za své křesťanské přesvědčení však dobrosrdečný Mikuláš hodně trpěl, neboť despoticky vládnoucí císař Dioklecián křesťany pronásledoval. Mikuláš byl vězněn a nucen žít nějaký čas ve vyhnanství. Teprve císař Konstantin v roce 313 křesťanství povolil². Mikuláš se mohl vrátit do Myry, kde se jako biskup proslavil horlivou obranou svého náboženství.

S osobou Mikuláše jsou spjaty mnohé svaté skutky a zázraky, z nichž jmenujme kupříkladu pomoc námořníkům a rybářům, kteří se ocitli na moři v nouzi či vzkříšení tří nespravedlivě popravených vojáků. V době hladomoru zajistil lidem potravu tím, že zázračně rozmnožil obilí, díky kterému pak měli dostatek chleba.

Mikuláš zemřel kolem roku 350 a byl pochován v Myře. Před svou smrtí navštívil ještě Svatého Otce v Římě a na zpáteční cestě pobyl rovněž v jihoitalském městě Bari (oblast Apulie, italsky Puglia), kde jsou od roku 1087 uchovávány jeho ostatky.

¹ Dnešní název tureckého města Myra je Demre. Jde o významnou historickou lokalitu, která bývala biskupským sídlem a hlavním městem provincie Lykia.

² Tzv. edikt milánský z r. 313 zrovnoprávňoval všechna náboženství v Římě.

Mikuláš se zapsal do vědomí lidí natolik významně, že se začal rodit jeho kult. Největší zásluhu na šíření kultu měli normandští mořeplavci, kteří jej v 11. století přijali za svého patrona. Posléze se k němu začaly hlásit další a další profese. Uctívání světce se postupně přeneslo do Francie, ve 12. století se objevilo v Německu a ve 13. a 14. století i v českých zemích.

Postavu Mikuláše, tak jak ji známe u nás, vytvořil před více než sto lety vídeňský malíř Moritz von Schwind (1804-1871). Mikuláš naděluje 5. prosince, avšak jinak je tomu například v Americe, kam přinesli svatomikulášský kult v 17. století holandské kolonisté. Ve zdejších podmínkách prošla postava světce mnohými proměnami, až vyústila do současné podoby Santa Clause, který je nedílnou součástí vánočních trhů v celé Americe.

1.- Mikuláš skutečně žil a působil jako biskup v maloasijském městě Myra. Vzpomenete si, ve kterém století to bylo?

- a) Ve 4. století.
- b) V 8. století.
- c) Ve 12. století.

2.- Mikuláš proslul mnohými dobrými skutky. K jedním z nich například patří:

- a) Záchrana tří dívek před nevěstincem.
- b) Zatmění Slunce.
- c) Zakládání škol.

3.- Mikulášovými průvodci jsou anděl a čert. Kdo z nich se po jeho boku objevil jako první?

- a) Čert.
- b) Anděl.
- c) Oba současně.

FOTOGRAFIE Z PROJEKTOVÉHO DNE
5.12.2007 - ČERTÍ ŠKOLA

4.- Se svátkem sv. Mikuláše je spojena řada dnes již zapomenutých pověr. Tak kupříkladu se nesměla brát na vůz stará žena. Věděli byste proč?

- a) Mohla by se proměnit ve vlka a sežrat vozku i koně.
- b) Přinesla by neúrodu.
- c) Mohla by přivolat čarodějnice.

5.- Svátek sv. Mikuláše byl rovněž vhodným dnem k zajištění ochrany dobytka před úrazy a nemocemi. Co se pro to dělalo?

- a) Vykuřovaly se chlěvy a stáje.
- b) Dobytek se poléval vodou.
- c) Dobytku se dávaly dárky od Mikuláše.

6.- Kam podle tradice dává Mikuláš své dárky?

- a) Do košíku nebo nůše.
- b) Do punčochy za okno.
- c) Ke kamnům.

7.- Pokud někdo dostal od Mikuláše uhlí nebo brambory, znamenalo to, že...

- a) ... zlobil a neposlouchal,
- b) ... bude tuhá zima,
- c) ... chodí špinavý a otrhaný.

**SPRÁVNÉ ODPOVĚDI:
1 a, 2 a, 3 c, 4 a, 5 a, 6 b, 7 a**

Osvědčený projekt Čertí škola začal tím, že jsme se převlékli za Mikuláše (Bohouš Lukáč), čerty (Týna Sýkorová, Šárka Zikulová) a anděla (Pavlína Tomašovská)...

Jakmile zazvonilo na vyučování, vypravili jsme se do některých tříd na druhém stupni školy. Tady jsme se však dlouho nezdrželi, protože přišel pan učitel Koníř a nasměroval nás do pavilonu B. Ve druhé třídě už na nás čekaly paní učitelky Černíková a Břinková. Stoupli jsme si před žáky začali vyvolávat zlobivé děti. Stejný průběh měla i návštěva třetí třídy paní učitelky Peterové. Tady nám děti navíc zazpívaly písničku. Protože paní učitelka prý také zlobila, musela nám říci básničku „Máj“. Takto jsme ještě zavítali do čtvrté třídy k paní učitelce Mrázové a do páté třídy k paní učitelce Doležalové.

Naši poslední zastávkou byla školní jídelna, kde vládnu naše výborné kuchařky. Pak už jsme se šli rovnou převléci. I když nás pobyt v maskách bavil, bylo v nich dost velké vedro. Myslíme si ale, že se nám vystoupení podařilo. Projekt Čertí škola pak na prvním stupni pokračoval spoustou her a soutěží, takže si to děti opravdu užily.

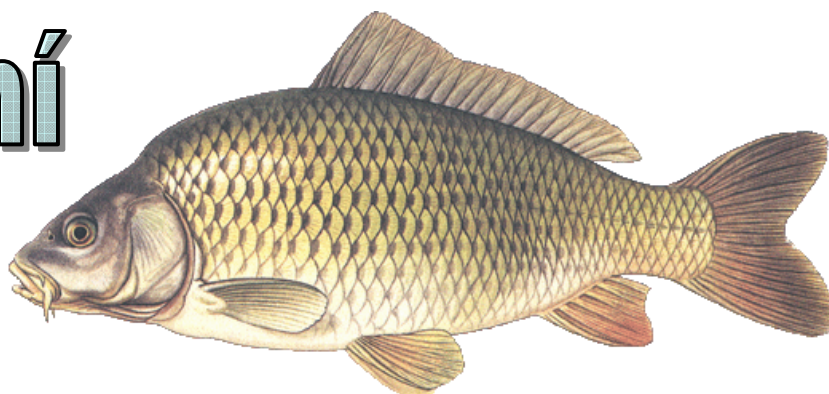
Napsaly: Kristýna Sýkorová a Šárka Zikulová, IX.B

SETKÁNÍ S GOTIKOU

Se zajímavým programem nazvaným *Setkání s gotikou* přijeli na naši školu tři milovníci historie. Jejich zhruba hodinové představení nám zpestřilo středovní vyučování (5.12.). Poslechli jsme si středověkou muziku a prohlédli si i některé historické hudební nástroje. Pár žáků si mohlo hru na nástroje vyzkoušet. Byli to: Michal Tatzauer (paličky), Dominika Altmanová (buben), Jitka Kinská (kytara a paličky), Martina Nistorová (paličky) a Martina Müllerová (chrastidlo). Vystoupení umělců bylo celkem zdařilé a žákům se líbilo. Napsal Evžen Oláh, IX.A

Vánoční kapr

Ve středu 5.12.2007 jsme se zúčastnili, stejně jako každým rokem, soutěže zvané **Vánoční kapr**.

Sraz na jesenickém nádraží byl stanoven na 7¹⁵. Tady se naše malá výprava sešla s paní učitelkou Knappovou, která nás doprovázela do Rakovníka, kde soutěž probíhala.

Pracovníci Domu dětí a mládeže Rakovník rozdělili tuto soutěž do čtyř věkových kategorií. První kategorii zastupovali žáci ze IV. třídy Tereza Bekárková, Karolína Brádlová a Matěj Rampas, do druhé kategorie se zařadily Alena Korbelová a Anička Richtrová a v kategorii třetí soutěžili Ondra Uher, Monika Procházková a Nela Bekárková. Čtvrtá kategorie byla vyhrazena pro střední školy.

Ilustrační foto. Zleva: Monika, Nela a Ondra.

Dorazili jsme do DDM, usadili se a jako první začali s tesem. Pak následovaly diapositivy ryb, rostlin a živočichů žijících kolem vody. Po krátké přestávce pokračovala soutěž poznávačkou bezobratlých (především hmyzu) a poznávačkou vycpanin vodních ptáků a savců. A jak jsme nakonec dopadli? Tak to už čtenářům Jeseníčku prozradí následující tabulky.

Napsala Nela Bekárková, IX.A

	JMÉNO	TEST	RYBY	PREP.	ROST.	BEZOBR.	VODA	BODY	MÍSTO
I.	Tereza Bekárková	20	11	6	4	7	18	66	5.
	Matěj Rampas	22	15	4	2	1	0	44	9.
	Karolína Brádlová	18	1	3	2	1	6	31	14.
II.	Alena Korbelová	26	16	11	7	6	21	87	7.
	Anna Richtrová	26	19	7	10	6	17	85	8.
III.	Ondřej Uher	28	28	34	14	29	32	165	1.
	Nela Bekárková	26	22	33	14	23	32	150	2.
	Monika Procházková	28	30	26	14	13	32	143	3.

ČTENÁŘSKÁ SOUTĚŽ JESENÍČKU

VÝZNAMY SLOV

Už jste se jistě setkali s termíny, které nebyly jednoznačné a měly více významů. Například **liška obecná** může být nejen psovitá šelma, ale i jedlá houba. Pokuste se u následujících slov napsat alespoň dva jejich významy.

JEŘÁB

ZÁMEK

OKO

KLIKA

RAKETA

1

2

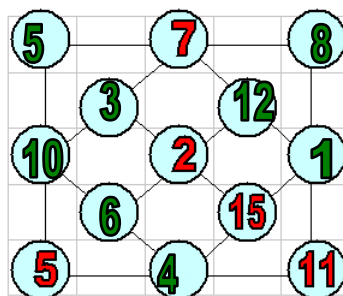
FILMOVÝ KVÍZ

ŘEŠENÍ HÁDANEK Z ČÍSLA 6/2007-2008:

1.- VÝPUSTKA:

Spiderman.

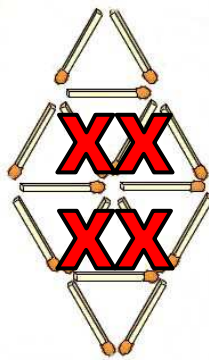
2.- ČÍSLA:

3.- DETEKTIVNÍ PŘÍBĚH:

Vražda se stala na **H18** – v zrcadle je vidět obraz stranově převrácený.

4.- ZÁPALKY:

5.- NAJDI PĚT ROZDÍLŮ:

- 1/ Knoflík na čepici
- 2/ Koutek úst.
- 3/ Záhyb pravého rukávu.
- 4/ Knoflík u kapsy.
- 5/ Rukáv pravé ruky.

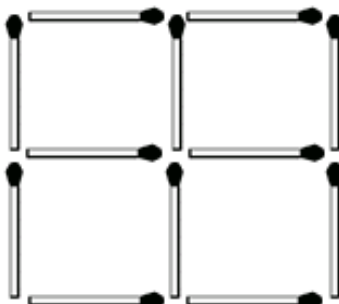
6.- DOPLŇOVAČKA:

Godzilla.

3

ZÁPALKOVÝ HLAVOLAM

Změňte polohu tří zápalek tak, aby vznikly tři stejné čtverce.

SOUTĚŽNÍ KUPON

JMÉNO	
TŘÍDA	

1) Kam se ve filmu Marečku, podejte mi pero! odstěhoval Hliník?

- a) Do Prčic.
- b) Do Humpolce.
- c) Do Jesenice.

2) Ve filmu Vrchní, prchni! hraje Josef Abrhám ...

- a) ... Dalibora Vránu.
- b) ... Františka Jezevce.
- c) ... Michala Sokola.

3) Hlavní roli v půvabné historické komedii Císařův pekař vytvořil:

- a) Jan Werich.
- b) Rudolf Hrušínský.
- c) František Filipovský.

4) Český vědeckofantastický film Vynález zkázy natočil v roce 1958 podle stejnojmenného románu francouzského spisovatele Julese Verna režisér:

- a) Jan Hřebejk.
- b) Zdeněk Troška.
- c) Karel Zeman.

5) Ve filmu Na samotě u lesa hrál i populární Josef Kemr. Jak se jmenovala jeho postava?

- a) Děda Včelka.
- b) Děda Komárek.
- c) Děda Muška.